

KV. KATTEN I HALMSTAD

KULTURMILJÖUTREDNING

2021-03-09

KV. KATTEN I HALMSTAD

Kulturmiljöutredning

KUND

Halmstad Kvarteret Katten AB

KONSULT

WSP Byggprojektering

Box 574

201 25 Malmö

Besök: Jungmansgatan 10

Tel: +46 10-722 50 00

WSP Sverige AB

Org nr: 556057-4880

wsp.com

KONTAKTPERSONER

Paul Hansson, mob: 070-6311041, e-post:

paul.hansson@wsp.com

UPPDRAGSNAMN
Kvarteret Katten-
kulturmiljö_byggtekn.invent

UPPDRAGSNUMMER
10311808

FÖRFATTARE
Paul Hansson

DATUM
2021-03-09

ÄNDRINGSDATUM

Granskad av

Godkänd av

INNEHÅLL

1	INLEDNING	4
1.1	BAKGRUND	4
1.2	UPPDRAGET	4
1.3	KORT ORIENTERING	4
2	FÖRUTSÄTTNINGAR	5
2.1	RIKSINTRESSE FÖR KULTURMILJÖVÅRD	5
2.2	GÄLLANDE DETALJPLANER	6
2.3	BEVARANDEPROGRAM OCH INVENTERINGAR	7
2.3.1	Kulturmiljöprogram för staden, 2020	7
2.3.2	Bebyggelseinventering	8
3	ÖSTRA FÖRSTADEN OCH KV. KATTEN	10
3.1	ÖSTRA FÖRSTADEN	10
3.2	KV. KATTEN OCH KRINGLIGGANDE KVARTERS KARAKTÄRSDRAG	11
3.2.1	Kv. Katten	11
3.2.2	Kv. Kammaren	12
3.2.3	Kv. Konsuln	13
3.2.4	Kv. Ärlan	14
3.2.5	Sammanfattning	14
4	BEBYGGELSENS UTVECKLING	14
4.1	UPPBYGGNAD, 1914 – 1950.	14
4.2	EXPANSION OCH BRAND, 1950–1983	17
4.3	NYA VERKSAMHETER, 1983 - IDAG	20
5	KULTURHISTORISKA VÄRDEN	23
5.1	OM KULTURHISTORISKT VÄRDE OCH BEVARANDE	23
5.2	KATTEN 18	23
5.3	KATTEN 4	27
5.4	KATTEN 5	28
5.5	SAMMANFATTNING KULTURHISTORISKT VÄRDE	29
6	TEKNISKA FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR FÖRÄNDRING	29

1 INLEDNING

1.1 BAKGRUND

Ägarna till fastigheterna 4, 5 och 18 i kvarteret Katten önskar utveckla dessa och har därför sökt planbesked för detta. Positivt planbesked beslutades 2020-09-08. I förstudien inför planbeskedet har kommunledningsförvaltningen meddelat att bebyggelsens kulturhistoriska värde ska inventeras i en bebyggelseantikvarisk utredning för att avgöra hur stor del av fastigheterna som kan utvecklas med ny bebyggelse samt vilka delar och värden som bör bevaras och säkerställas i detaljplan.

1.2 UPPDRAGET

Fastighetsägarna till Kv. Katten 4, 5 och 18 har uppdragit åt WSP Sverige AB att ta fram den bebyggelseantikvariska utredning som efterfrågas i planbeskedet inför kommande detaljplanearbete.

1.3 KORT ORIENTERING

Kvarteret Katten ligger i centrala Halmstad på östra sidan om Nissan och ca 500 meter från Stora torg. Kvarteret ligger också strax öster om järnvägsspåren och bebyggelsen på tomterna nr 4,5 och 18 utgörs i huvudsak av låga industribyggnader från 1950-talet men äldsta byggnaden är från 1906. Sedan 1970-talet har den industriella verksamheten lagts ner och idag har bebyggelsen varierad användning som gym, biltvätt, secondhandbutik m.fl. verksamheter. Södra delen av kvarteret är avskild av en passage och här finns på tomten nr 11 ett flerbostadshus från sekelskiftet 1900 i fyra våningar och på tomten nr 17 ett flerbostadshus från 1959 i tre till fem våningar.

Figur 1 Tomterna i kv. Katten. Källa hitta.se.

2 FÖRUTSÄTTNINGAR

2.1 RIKSINTRESSE FÖR KULTURMILJÖVÅRD

I Halmstad är centrala staden av riksintresse för kulturmiljövård *Halmstad [N 35]*. I riksintressets motivtext och i dess uttryck för riksintresset nämns Östra Förstaden, den stadsdel där Kv. Katten ligger, se understruket nedan.

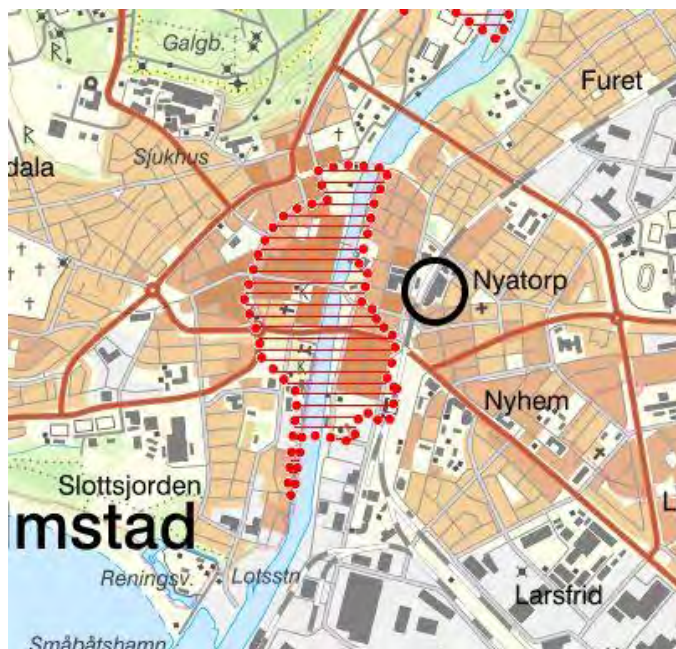
Motivering:

Residens- och fästningsstad av medeltida ursprung, präglad av det tidiga 1600-talets planförnyelse och det expansiva skedet vid 1800-talets slut då den tidstypiska Östra Förstaden tillkom.

Uttryck för riksintresset:

Spår av ursprungligen medeltida befästningssystem bestående av stadskärnans halvrunda form, slottet, bevarade delar av befästningarna samt parker och breda huvudgator utanför de gamla vallarna. Andra lämningar från medeltidens stad är den stora stadskyrkan från 1400-talets förra hälft och vissa gatusträckningar och tomfigurer. Byggnader i tegel- och korsvirkeskonstruktion vilka är representativa för den sydsandinaviska byggnadstraditionen under förindustriell tid och som speglar stadens verksamheter och sociala skiktning. Inslag av större stenhus från 1800-talets slut. Residensstadens karaktärsbyggnader samt kajer och hamnanläggningar i stadens centrala parti. Östra Förstaden med rutnätsplan från 1884, storstadsmässig stenhusbebyggelse, järnvägsstation och framförliggande park.

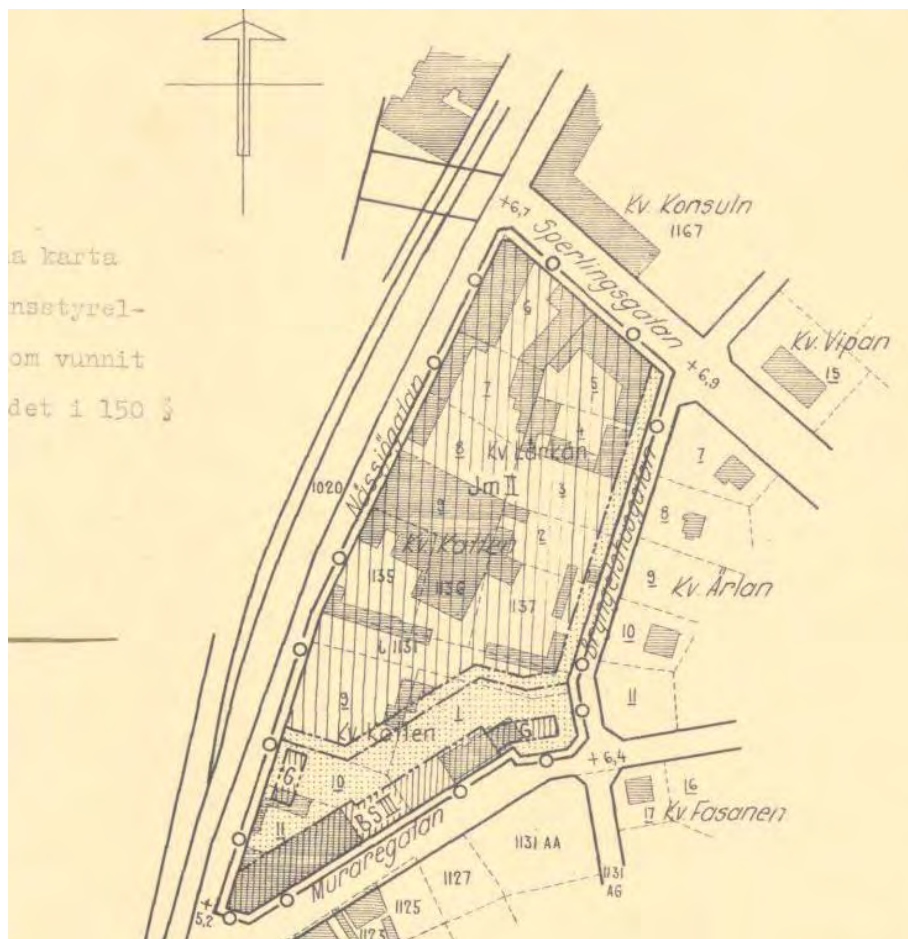
Riksintressets geografiska avgränsning sådan den anges på länsstyrelsernas WebGIS visar att Kv. Katten ligger utanför denna, se bild nedan.

Figur 2 Riksintresse för kulturmiljövård markerat med rött och Kv. Katten med svart ring. Källa Länsstyrelsernas WebGIS

2.2 GÄLLANDE DETALJPLANER

I kvarteret Katten finns två gällande detaljplaner. För tomterna 4, 5 och 18 är den lagakraftvunnen den 15 september 1950 (Halmstad kommuns nr 1380K-P242) och är troligen framtagen för att särskilja industriändamål och bostadsändamål inom kvarteret. Det är med denna plan som kvarteret delas på ett annat sätt än tidigare, både fysiskt - med en passage - och användningsmässigt. För tomterna 11 och 17 (se figur 1) är detaljplanen lagakraftvunnen den 30 juli 1958 (Halmstad kommuns nr 1380K-P320) med syftet att möjliggöra det flerbostadshus som står på platsen idag. Ingen av planerna har särskilda bestämmelser avseende kulturvärden.

Figur 3. Utsnitt ur gällande detaljplan för tomterna 4, 5 och 18, från 1950. Källa: Halmstad kommun.

Figur 4 Utsnitt ur gällande detaljplan för tomterna 11 och 17, från 1958. Källa: Halmstad kommun

2.3 BEVARANDEPROGRAM OCH INVENTERINGAR

2.3.1 Kulturmiljöprogram för staden, 2020

Kvarteret Katten är utpekad i *Kulturmiljöprogram för staden* som delen 3.3. *Industriområde vid Järnvägen* av område 3. Östra Förstaden – Gamletull, se karta nedan, vilket visar på Halmstads utbredning österut och järnvägens samt industrins tillkomst i staden. Kvarteret Katten beskrivs som följande: ”I kvarteret Katten ligger industribebyggelse från olika perioder. Byggnaden i det nordvästra hörnet är äldst, uppförd under 1900-talets första årtionde. Lokalerna användes av Waco maskinfabrik mellan åren 1918–1983. I området finns även ett par äldre hyreshus i tegel, bland annat det karaktäristiska hörnhuset kallat Strykjärnet i korsningen Fredsgatan/Muraregatan/Nässjögatan.”

Avslutningsvis redovisas de **kulturarhistoriska värden som ska beaktas vid utveckling i området:**

- **Den kulturarhistoriskt värdefulla bebyggelsens individuella karaktär, volym, detaljer och material.**
- **Den industriella karaktären i kv. Konsuln och Katten.**
- **Fasader i rött tegel.**
- **Tegelmuren i kvarteret Konsuln.**

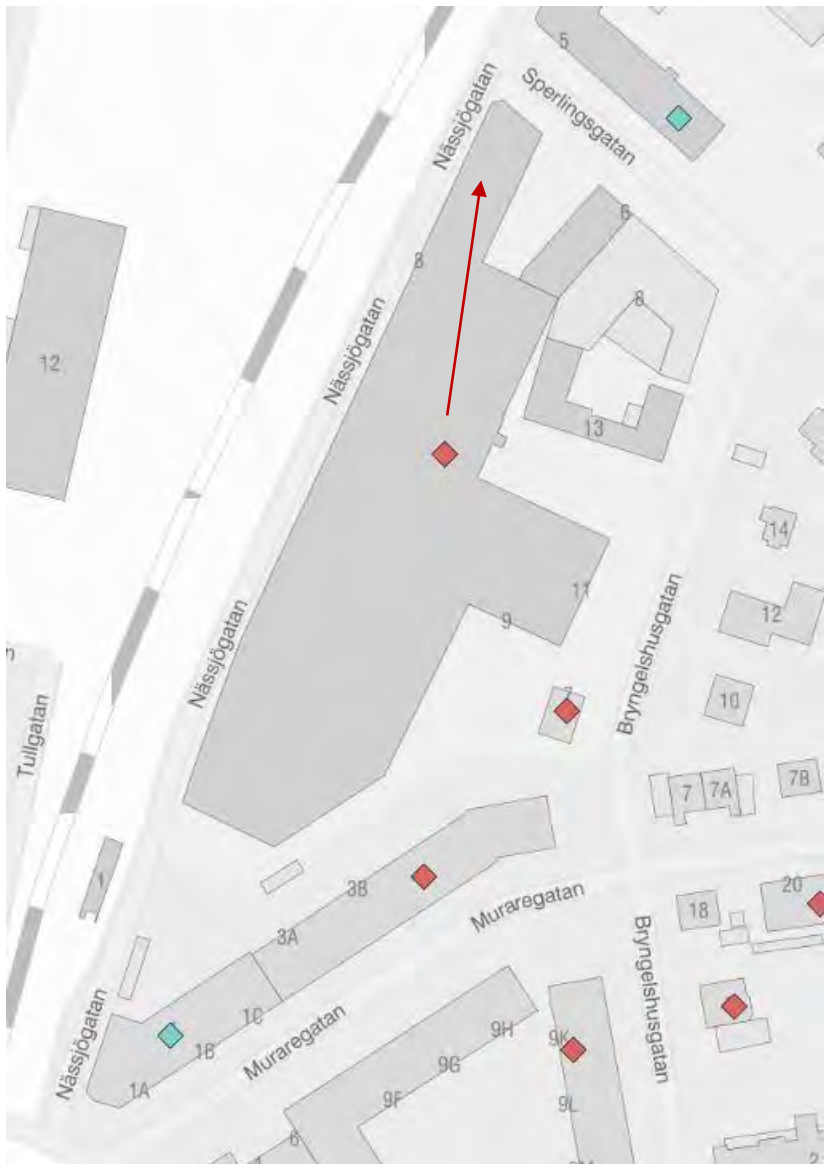
Figur 5. Urklipp från bevarandeprogrammets karta för delområde 3 där kvarteret Katten upptar större delen av område 3.3.

2.3.2 Bebyggelseinventering

Halmstad har en bebyggelseinventering utförd 2005 – 2009 av Kulturmiljö Halland. Bebyggelsen har klassificerats i tre klasser:

- Klass A - Mycket högt värde av nationellt intresse (saknas på fig. 6 nedan)
- Klass B - Högt värde av främst regional betydelse (blå fyrkant på fig. 6 nedan)
- **Klass C - Kulturhistoriskt värde av i första hand lokal och miljömässig karaktär** (röd fyrkant på fig. 6 nedan)

I kvarteret Katten har tre byggnader givits klass C och en byggnad Klass B. Inom tomterna 18, 4 och 5 dvs. **det tilltänkta planområdet, förekommer endast två byggnader i klass C, se fig. 6 nedan.**

Figur 6 Utsnitt ur Halmstads kommuns digitala karta med skiktet bebyggelseinventering. De blå fyrkanterna markerar klass B och de röda klass C. Punkterna är placerade i mitten av fastigheten men den på nr 18 avser hörnbyggnaden som pilen pekar på.

3 ÖSTRA FÖRSTADEN OCH KV. KATTEN

3.1 ÖSTRA FÖRSTADEN

Kvarteret Katten ligger öster om Nissan på det som tidigare var stadens östra utmark. I samband med att Halmstad knöts till järnvägsnätet byggdes stationen här på östra sidan vilket ledde till att staden expanderade österut. En stadsplan för Östra Förstaden fastställdes år 1884 och det var en tidstypisk stadsplan i rutnätsmönster med breda trädkantade esplanader och smalare gator som på vissa ställen fortfarande kantas av en trädrad.

I området uppfördes en högborgerlig stenstad med fasadliv i nystilar och samtidigt växte ett mer utpräglat industriområde fram utmed järnvägen. Kvarteren norr om Bredgatan var de första att bebyggas enligt stadsplanen. Söder om bostadskvarteren, i anslutning till Nissan, anlades Tullkammerhuset 1911 vilket markerade områdets ökade betydelse.

Kring sekelskiftet 1900 började etableringen av industrier på öster, bland annat Nordiska maskinfilt och Franckes läder- och skofabrik. Kvarteret Katten kom att bebyggas under denna tid, bland annat med Andersson & Hanssons snickeriverkstad år 1914.

Av den storslagna rutnätplan som lades fram 1884 kom endast delar att förverkligas då nybyggandet gick långsamt och nya stadsplaneideal daterade planen.

Sedan slutet av 1900-talet är industriområdet under omvandling och flera industribyggnader har fått nya verksamheter vilket kv. Katten är ett gott exempel på. Dagens situation är den att Halmstad tätort sedan år 1980 ökat sin befolkning med 50% och med kv. Kattens centrala läge bara 500 meter från Stortorget gör att kvarteret är aktuellt att utvecklas vidare.

3.2 KV. KATTEN OCH KRINGLIGGANDE KVARTERS KARAKTÄRSDRAG

Figur 7. Flygfoto över kvarteret Katten. Röd markering är kvarteret Kattens utbredning och hur det förhåller sig till kringliggande kvarter. Källa: Eniro.

3.2.1 Kv. Katten

Kv. Katten domineras av låga en- till tvåvånings industribyggnader med rött tegel i fasaderna. Taken är flacka och täckta med svart papp. Den södra delen är avskild från resten av kvarteret med en passage och här finns flerbostadshus i 3 till 5 våningar i rött tegel med ljusa/vita fönster och omfattningar.

Karaktärsdrag:

- Rött tegel som fasadmateriäl, fönster är röda och vita.
- Flacka sadeltak täckta med svart papp eller rött tegel.
- En- till tvåvånings industribyggnader och i söder flerbostadshus i tre, fyra och fem våningar.
- I huvudsak slutet byggnadssätt, mer öppet längs Bryngelshusgatan mot kv. Ärlan.

Figur 8 Den låga sammanhängande bebyggelsen i kv. Katten mot Nässjögatan.

Figur 9. Bostadshuset i södra delen av kvarteret Katten utmed Muraregatan.

3.2.2 Kv. Kammaren

Söder om kv. Katten på andra sidan Muraregatan i kv. Kammaren så fortsätter det röda fasadteget i trevånings flerbostadshus från 1960-talet och även i punkthuset i tio våningar på hörnet Muraregatan-Nässjögatan.

Karaktärsdrag:

- Rött tegel som fasadmateriäl, detaljer som omfattningar, fönster och balkonger mm är ljusa/vita.
- **Sadeltak** med röda lertegelpannor dominerar, med inslag av rödmålad plåt.
- Flerbostadshus i tre och upp till 10 våningar.
- I huvudsak slutet byggnads sätt, mer öppet längs Bryngelshusgatan mot kv. Ärlan.

Figur 10. På södra sidan av Muraregatan i kvarteret Kammaren finns bostadshus i tre våningar och ett punkthus i tio våningar.

3.2.3 Kv. Konsuln

Norr om kv. Katten ligger kv. Konsuln som likt kv. Katten ursprungligen varit industribetonat men som under senare år anpassats till kontor och bostäder. Karaktärsdragen för kv. Konsuln är, liksom i kv. Katten, de stramt utsmýckade röda tegelfasaderna, tegelmurar kring gårdsplanen och sadeltak. Byggnaderna är högre än de i kv. Katten, från två till fyra våningar.

Karaktärsdrag:

- Rött tegel som fasadmateriäl är dominerande inom kvarteret, fönster är röda.
- Taken är **sadeltak** täckta med röd plåt eller röda tegelpannor.
- Allé mot kv. Katten.

Figur 11. Industriebbyggelsen i kvarteret Konsuln.

3.2.4 Kv. Ärlan

Öster om kv. Katten längs Bryngelshusgatan ligger kv. Ärlan. som mot kv. Katten är bebyggt med friliggande villabebyggelse med kraftig åldersspridning, från 1910 till 1980.

Karaktärsdrag:

- Fasadmaterialet är varierande, tegel och puts i gula och röda kulörer.
- Takformerna är också de varierande, här finns sadeltak, brutna tak och pulpettak, de flesta täckta med röda tegelpannor
- Öppet byggnadssätt med enskilda mindre volymer.

Figur 12. Del av kvarteret Ärlan, här med några av de friliggande villorna längs Bryngelshusgatan mot kv. Katten.

3.2.5 Sammanfattning

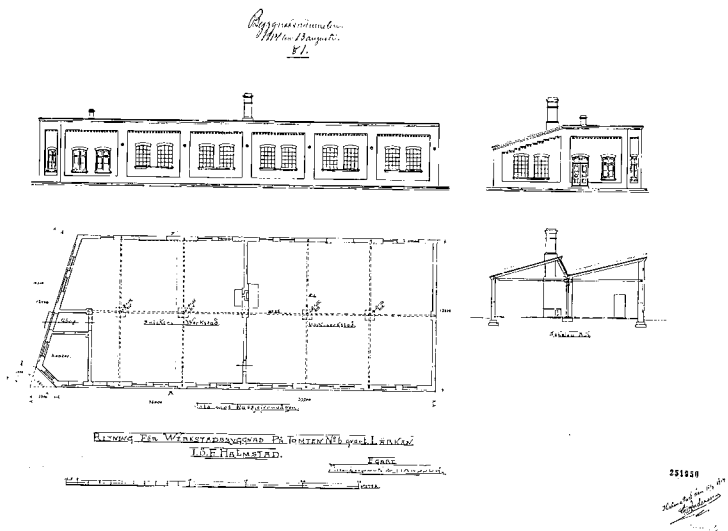
Karaktärsdragen i och kring kv. Katten är varierande men med det röda fasadtegllet som gemensam nämnare. Kv. Katten har förutom i den södra delen betydligt lägre bebyggelse än kringliggande kvarter, med undantag för villorna längs Bryngelshusgatan i kv. Ärlan.

4 BEBYGGELSENS UTVECKLING

Detta avsnitt syftar främst till att utreda ålder och indelning av den stora och komplexa samlingen av byggnadskroppar på fastigheten Katten 18, denna utveckling är inte tidigare undersökt. Bebyggelsen har här sedan 1914 succesivt byggts ut till att täcka i stort sett hela fastigheten.

4.1 UPPBYGGNAD, 1914 – 1950.

När Andersson & Hanssons snickeriverkstad uppfördes ca 1914 var nuvarande kv. Katten glest bebyggt och bebyggelsen utgjordes främst av mindre skjul för upplag av material med mera. Tomtindelningen var mindre än idag och kvarteret var uppdelat i två kvarter, Lärkan i norr och Katten i söder, separerade av en liten gata mellan Nässjögatan och Bryngelshusgatan.

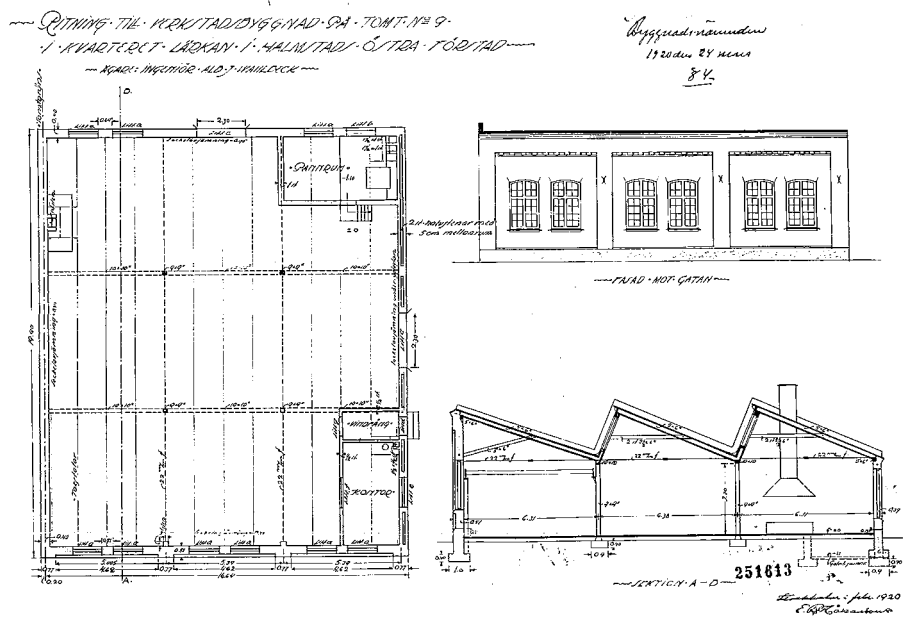
Figur 13. Ritning av snickeriverkstaden Andersson & Hansson år 1914. Källa: SBK

Figur 14. Foto från omkring 1920 på snickeriverkstaden, den äldsta byggnadsdelen inom kv. Katten. Källa: Digitalt museum.

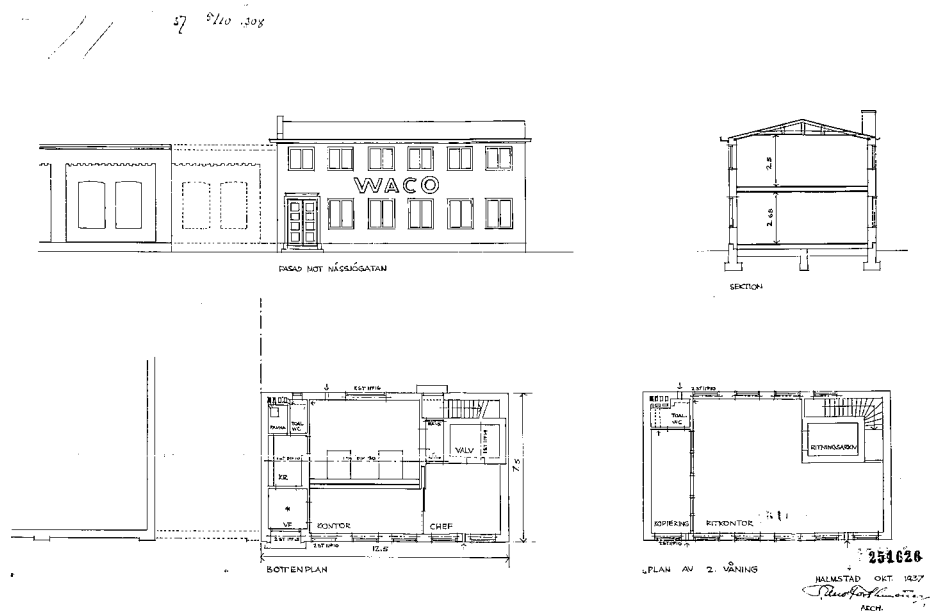
Kvarteret är glest bebyggt fram till år 1920 då Waco uppför sin första fabrik på tomten Lärkan 9. År 1934 tar byggandet fart igen då ett bageri uppförs på fastigheten Lärkan 5 (nuvarande Katten 5) i ett plan kring en egen, mindre innergård. Året därpå tillkommer en verkstadsbyggnad på Lärkan 4 (nuvarande Katten 4) även den i ett plan.

Från 1937 och vidare in på 1938 byggs Wacos fabriksbyggnad till åt öster och en kontorsbyggnad uppförs i två plan utmed Nässjögatan. Fram till och med 1950 expanderas fabriksbyggnaden i flera omgångar, 1943, -45 och 47, så att fabriken omsluter kontorsbyggnaden.

Figur 15. Ritning på Wacos första fabrik från 1920 som förstörs i branden 1958. Källa: SBK Arkiv.

RITNING FÖR NY KONTORSBYGGNAD FÖR MASKINFABRIKEN WACO Å STADSÅGÅN 1156 HALMSTAD

Figur 16. Ritning till Wacos första kontorsbyggnad. Källa: SBK Arkiv.

Figur 17. Stadsplanekarta från 1949. Kvarteret Katten är uppdelat mellan kvarteret Lärkan i norr och Katten i söder, separerade av en gata. Källa: Gamla Halmstad.

4.2 EXPANSION OCH BRAND, 1950–1983

Wacos maskinverkstad expanderar ytterligare under 1950- och 1960-talen fram till och med 1980-talet. År 1950 uppförs en stor fabriksdel som ansluter direkt till den befintliga, öster om kontoret för att sedan vika av mot Nässjögatan så att en gårdsplan med infart bildas söder om kontorsbyggnaden. Kvarteret som tidigare varit förhållandevis öppet sluts nu mer och mer. Året därpå byggs den ursprungliga fabriksdelen till.

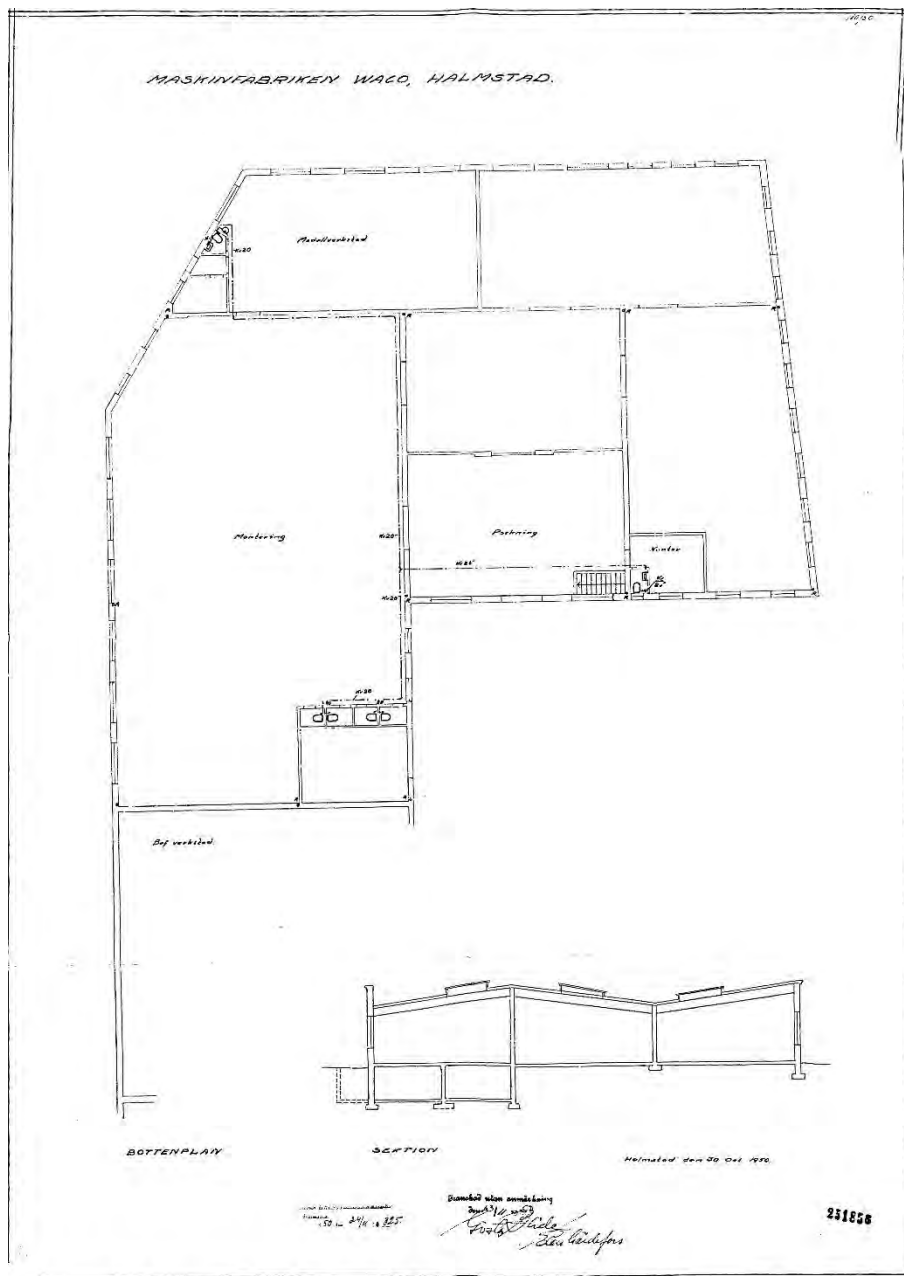
Efter den brand som den 25 januari 1958 totalförstör den ursprungliga fabriken uppförs en ny med samma volym men med för tiden modern pelarbalk konstruktion i betong och tegelfasaderna mot Nässjögatan blir enklare i sitt utförande. Samma år utökas även fabriksbyggnaden norrut utmed Nässjögatan samt österut mot Bryngelshusgatan. Gårdsplanen bebyggs 1961 och innefattar en utställningslokal samtidigt som man utökar kontorsdelen söderut. En större del av fasadlivet mot Nässjögatan är nu i två plan.

Fabriksbyggnaden expanderar ytterligare söderut 1964. Sin nuvarande volym får fabriken år 1967 då den expanderar utmed Nässjögatan och den

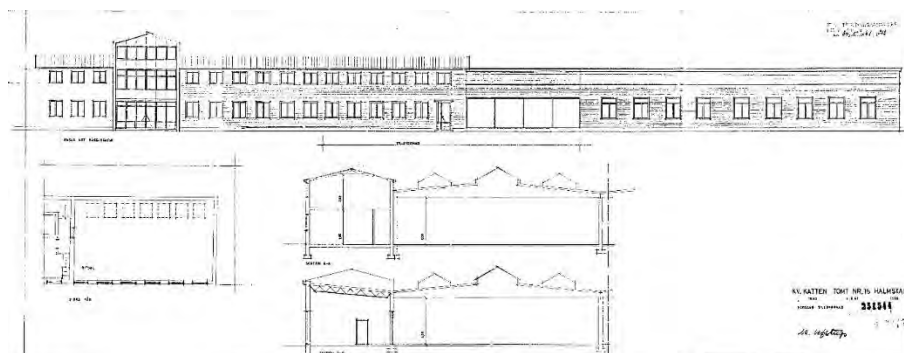
lucktomt som syns på flygfotot från 1955 bebyggs (Se figur 21). På 1980-talet lägger Waco ner sin tillverkningsindustri i Halmstad.

Figur 18. Överlägg mellan dagen topografiska karta och detaljplanen från 1950. Kartan visar hur stora delar av bebyggelsen från 1950 förstörs i branden 1958.

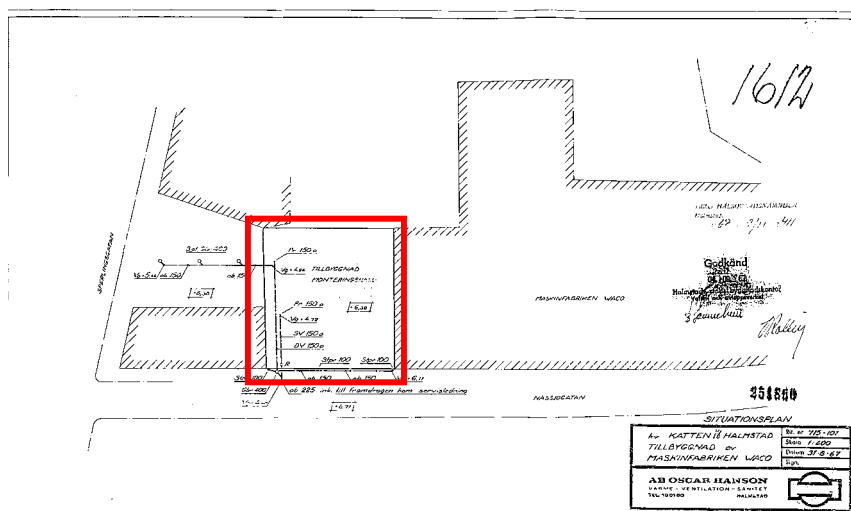
Figur 19. Plan- och sektionsritning över den södra tillbyggnaden som görs 1950. Källa: SBK Arkiv.

Figur 20. Fasad-, plan- och sektionsritning för den tillbyggnad som görs på den tidigare gårdsplanen. Källa: SBK Arkiv.

Figur 21. Flygfoto från ca 1955. Fabriken fyller i stort sett kvarteret. En lucktomt finns utmed Nässjögatan (röd markering) vilken bebyggs 1967 (se ritning nedan). Källa: Eniro.

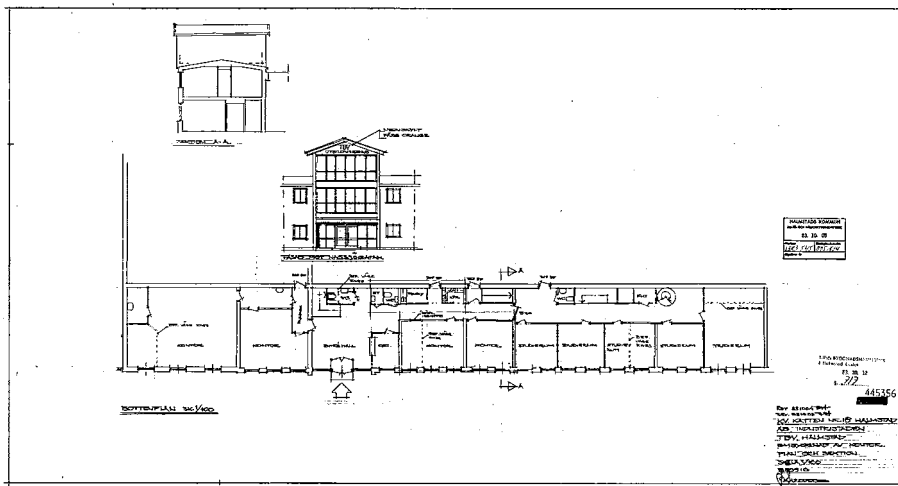

Figur 22. Situationsplan som visar på maskinverkstadens sista stora utbyggnad kring 1967. Källa: SBK

4.3 NYA VERKSAMHETER, 1983 - IDAG

Från 1983 börjar fabriksbyggnaderna anpassas för nya verksamheter efter att tillverkningsindustrin lagts ner. De tidigare kontoren och delar av fabriksbyggnaden mot Nässjögatan ändras först. Lokalanpassningarna har som följd att den tidigare öppna planlösningen i verkstäderna ersätts med en

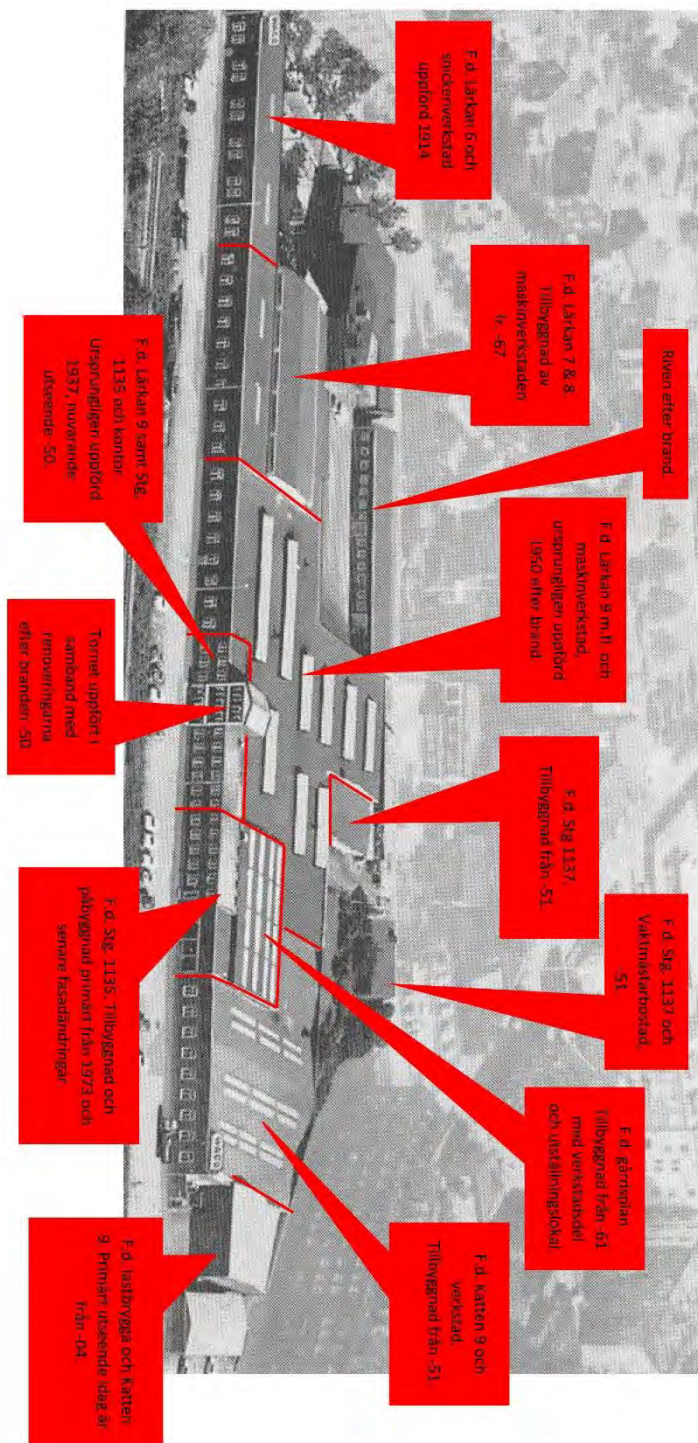
mer sluten planlösning. Under perioden görs få tillbyggnader, däremot sker ett antal fasadförändringar genom fönsterbyten och nya entréer.

Figur 23. Ritning från 1983 visandes lokalanpassningen av kontorsdelen för ny verksamhet i form av ett kulturhus. Källa: SBK.

Figur 24. Flygfoto med de olika byggnadskropparna och deras tillkomst markerade. Källa: Eniro, bearbetning WSP.

Figur 25 WACO-fabriken's olika delar.

5 KULTURHISTORISKA VÄRDEN

5.1 OM KULTURHISTORISKT VÄRDE OCH BEVARANDE

En byggnads eller bebyggelsemiljös kulturhistoriska värde byggs upp av en rad olika delar som exempelvis ålder, att den har speciell historisk betydelse, att den är tidstypisk, att den fyllt en viktig funktion i samhället, att den är typisk för orten eller trakten, att dess utformning eller utförande är särskilt intressant. Dessutom kan det kulturhistoriska värdet förändras över tid och olika samhällsgrupper och individer kan värdera olika. Nedanstående kulturhistoriska värdebeskrivning är ett sakkunnigutlåtande och det är översiktligt. Fördjupade värdebeskrivningar görs vanligen i samband med byggnadsminnesförklaring eller längre fram i en planprocess.

All planering ska ta hänsyn till platsers kulturhistoriska värden men det betyder inte att alla kulturhistoriska värden skall bevaras. Frågan om bevarande avgörs i plan- och bygglovsprocesser och i samband med dessa finns möjligheter att samråda och förhandla kring bevarandevärdet med allmänhet och fastighetsägare. Den kulturhistoriska värdebeskrivningen ska inte ta hänsyn till andra parametrar som rör byggnaden och bebyggelsemiljön som dess skick, eventuella miljögifter etc. För planarbetet redovisas här de **kulturhistoriska värdena i kv. Katten.**

5.2 KATTEN 18

Katten 18 består av ett flertal olika byggnadskroppar av varierad ålder. De flesta är uppförda i slutet av 1950-talet som ersättning för de byggnader som brann 1958. I bebyggelseinventeringen är två byggnader utpekade som kulturhistoriskt värdefulla i klass C. Den i hörnet av Nässjögatan och Sperlingsgatan är från 1914 och kvarterets äldsta industribyggnad. Den är ursprungligen uppförd som snickeriverkstad för Anderson & Hansson. Det är **en industribyggnad typisk för sin tid i rött tegel med sparsam dekorativ murning i form av lisener och taklister.** Fönstren är utskiftade och sågtandstaket är ändrat, invändigt finns dock den bärande konstruktionen i form av gjutjärnspelare bevarad.

Figur 26 Den f.d. snickeriverkstaden från 1914, foto från Sperlingsgatan.

Figur 27 Detalj av den f.d. snickeriverkstadens fasad mot Nässjögatan med mönstermurning och ornamenterad ankarplatta.

Den andra byggnaden som är utpekad i bebyggelseinventeringen är vaktmästarbostaden i kvarterets sydöstra del. Denna är uppförd 1951 och har förändrats sedan inventeringstillfället 2006. Fönstren är utskiftade liksom entrédörren och det tidstypiska skärmtaket är borttaget. **Byggnaden har därmed förlorat en väsentlig del av sina kulturhistoriska värden.**

Figur 28 Den f.d. vaktmästarbostaden i förvanskad skick år 2020.

Figur 29 Den f.d. vaktmästarbostaden i välbevarat skick år 2006, foto Björn Ahnlund, Kulturmiljö Halland.

De olika byggnadskroppar, se figur 24, som tillsammans utgör den större fabriksbyggnaden inom Katten 18 har fasader i rött tegel med vissa inslag av dekorativ murning som takfotslistor och rullskift. En del av fönstren är i trä och ursprungliga från 1950-talet. Huvudentrén markeras av ett uppstickande torn i tre våningar. De interiöra värdena är få och utgörs av en trappa i terrazzo med smidesräcke. I övrigt präglas interiörerna av sentida ombyggnader och ändringar.

Figur 30 Den f.d. WACO-fabriken mot Nässjögatan.

Utöver dessa fabriksbyggnader från 1950- och 1960-talen finns två nyare byggnadskroppar. I fastighetens norra del mitt emot det f.d. snickeriet finns en verkstadsbyggnad som är uppförd 1980 och ombyggd 2001. I fastighetens sydligaste del finns en byggnad som i allt väsentligt är från 2004. Dessa har ringa kulturhistoriskt värde men intressant är att de med sitt utförande i rött tegel är anpassade till den äldre bebyggelsen.

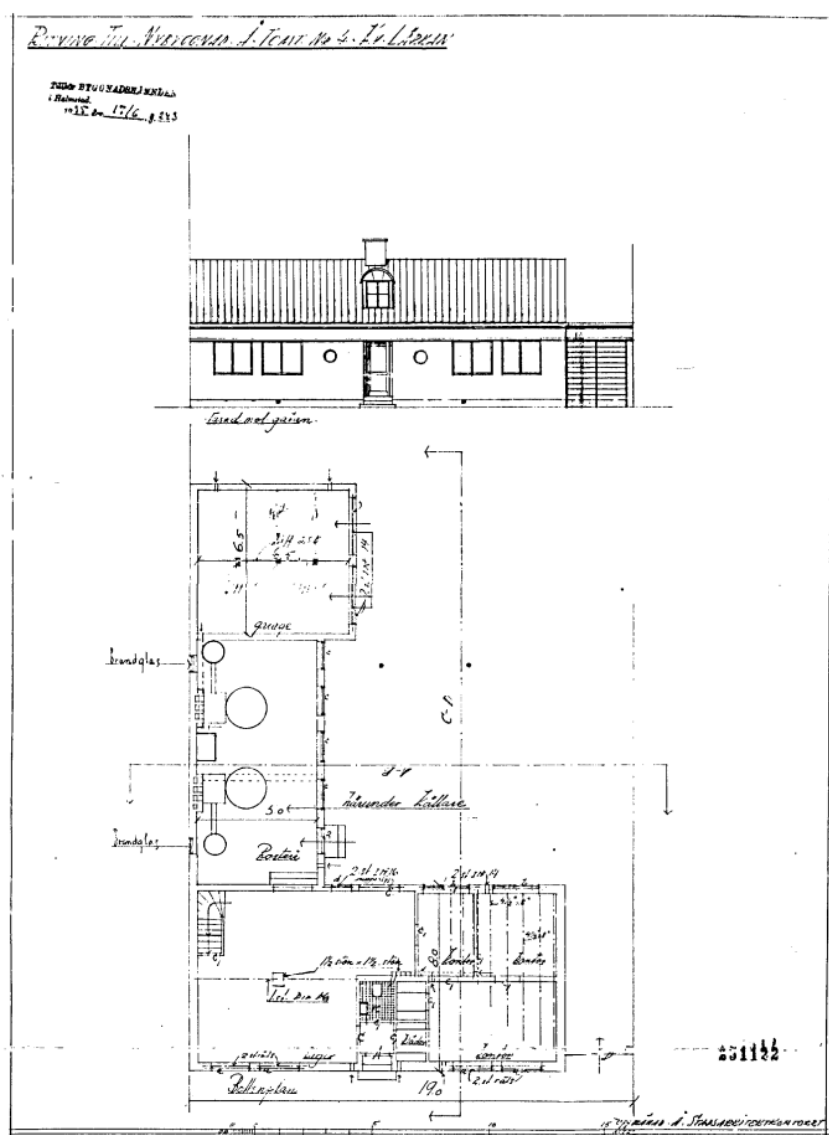

Figur 31 STABE i fastighetens norra del, uppförd 1980 och ombyggd 2001, notera lisenerna i muren, foto från Sperlingsgatan.

5.3 KATTEN 4

Figur 32 Katten 4 mot Bryngelshusgatan.

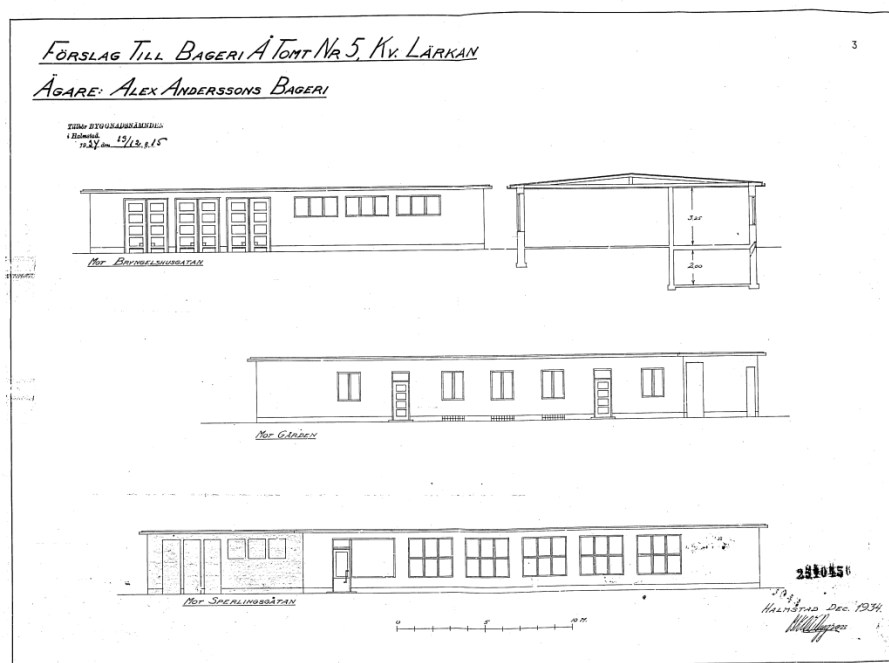
Figur 33 Förslagsritning till kafferosteri år 1935.

Katten 4 var ursprungligen ett kafferosteri uppfört 1935 som sedan blev mekanisk verkstad och från 1987 konstgalleri. Fönster och entrédörr är förändrade sedan uppförandet och i taket är inlagt takfallsfönster. Byggnadens kulturhistoriska värde finns endast kvar i tegelfasaderna.

5.4 KATTEN 5

Figur 34 Katten 5 i hörnet av Bryngelshusgatan och Sperlingsgatan.

Figur 35 Förslagsritning till bageriet från 1934.

Katten 5 var ursprungligen ett bageri, Alex Bröd, uppfört 1934. Idag innehåller byggnaden en biltvätt och lokaler för en rivningsfirma. Fasaderna är i rött tegel med rullskift över fönstren. Samtliga fönster och dörrar är utskiftade mot aluminiumpartier. Byggnadens kulturhistoriska värden finns endast kvar i tegelfasaderna.

5.5 SAMMANFATTNING KULTURHISTORISKT VÄRDE

Vad är det då för kulturhistoria som kv. Katten berättar och hur läsbar är den?

Mot Nässjögatan har industrietableringar från 1914 och framåt skapat en sammanhängande tegelfasad med stark industriell karaktär. Här kan Östra Förstadens industriella historia tydligt upplevas. Även mot Sperlingsgatan är bebyggelsen relativt sluten och med relativt stark industriell prägel. Mot Bryngelshusgatan är kvarteret upplöst i relativt små byggnadskroppar med stora luckor emellan. Byggnaderna i sig är inte särskilt välbevarade och har ingen tydlig karaktär. Det är en splittrad miljö som är svår att avläsa. Slutligen mot söder så har kvarteret delats av och här finns två flerbostadshus som är välbevarade men med stor skillnad i ålder. Den ändrade kvartersformen, användningen och åldersspridningen gör det svårt att förstå dessa byggnader i förhållande till Östra förstadens rutnätsplan eller Kv. Kattens industriella prägel.

Jämfört med vad som framkommit i kulturmiljöprogram, se punkterna på sidan 7 under 2.3.1., och bebyggelseinventeringar har inga nya kulturvärden påträffats, däremot så har en av byggnaderna, den f.d. vaktmästarbostaden, förlorat väsentliga delar av sina kulturhistoriska värden.

Sammantaget är det den industriella karaktären i kv. Katten så som den framträder mot Nässjögatan som är bevarandevärd.

6 TEKNISKA FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR FÖRÄNDRING

Enligt planbeskedet från kommunförvaltningskontoret ska möjligheterna prövas att utveckla den östra delen av Kvarteret och i kommande planprocess även den västra delen.

Detta medför att byggnaderna på Katten 18, 4 och 5 kan komma att förändras. De har särskilda tekniska förutsättningar för detta, främst i form av bärande konstruktioner, som ledning för kommande arkitekt- och planarbete redovisas detta nedan.

Vid rivning och delning av byggnad så måste detta ske i en balklinje där takelementen tas ner i hela fack, se ritningar nedan.

Påbyggnad på befintlig byggnad ger oavsett stomme en mycket kraftig påkänning och kräver någon form av förstärkning. Vid en påbyggnad skapas vertikala laster och det tillkommer även horisontella laster då vindlasten ökar pga större exponerad fasadyta. Då det är stora öppna ytor i de gamla industrilokalerna krävs det förstärkning för horisontallaster.

Kravet på att hantera snölast har ökat successivt och år 2006 ökade den med 50%. Det är inget krav att byggnader ska förstärkas när krav ökar men det blir ett krav om en till- eller påbyggnad görs där befintlig stomme nyttjas för lastupptagning.

Påbyggnad kan göras som lätt påbyggnad men vissa delar kommer att behöva förstärkas redan vid en vånings påbyggnad. Förstärkningsbehovet ökar med antalet våningar som byggs på. Grundförhållandena är

förhållandevis bra och gör att det mycket väl går att bygga på befintlig byggnad med relativt enkla förstärkningsåtgärder, inom rimliga lastökningar krävs ingen pålning.

Vid påbyggnad och förstärkning behöver källare under mark beaktas.

Bärande delar för yttertaken i de flesta byggnader är lättbetongplank.

Lättbetong är en prefabricerad produkt som ofta saknar åtkomliga specifikationer efter det att byggnaden har uppförts. Detta gör att lättbetong inte går att bygga vidare på utan måste avlastas. Vid en större påbyggnad behöver en ny golvkonstruktion byggas upp ovan lättbetongelementen som inte belastar befintliga element.

Byggnation av en passage genom kvarteret är möjligt om det anpassas till bärande stomme och så att den inte delar en takkonstruktion som brygger över en större del än passagen. Att öppna upp helt och hållet är kostsamt. Vid byggande av passage är det viktigt att dagens varma betongkonstruktion inte utsätts för uteklimat utan åtgärd, då de fort kan ta skada av att exponeras för uteklimat.

Figur 36 Sammanläggning av byggnadskropparna på fabriksbyggnaden med inlagda sektioner som visar konstruktionens riktningar och takelementens storlek. Röda linjer markerar huvudsakliga delningsmöjligheter.

Figur 37 Sammanläggning av ritningar över bottenplan med pelarae och ballkar illustrerade. Röda linjer markerar huvudsakliga delningsmöjligheter.

VI ÄR WSP

WSP är en av världens ledande rådgivare och konsultbolag inom samhällsutveckling. Med cirka 50 000 medarbetare i över 40 länder samlar vi experter inom analys och teknik, för att framtidssäkra världen.

Tillsammans med våra kunder tar vi fram innovativa lösningar för en mänsklig, trygg och välfungerande morgondag. Så tar vi ansvar för framtiden.

wsp.com

WSP Sverige AB
Box 574
201 25 Malmö
Besök: Jungmansgatan 10

T: +46 10-722 50 00
Org nr: 556057-4880
Styrelsens säte: Stockholm
wsp.com

